

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, szeptember 18

Tizedik évfolyam.

AZ IPARSZABADSÁG.

III.

Iparosaink egy része sehogy sem akarja azt beismerni, hogy az iparszabadság megszorítása, az iparüzésnek a qualificatiohoz való kötése teljes lehetetlenséggé lett nálunk is, még pedig azon egyszerű oknál fogva, mivel más államokban is, de leginkább Magyarországon, több ország iparosai uralkodnak, boldogulnak a nélkül, hogy hazánk határai között fíznék az ipart. Ha szélteben hozzászabban a magyar birodalomnak teljes szabadsággal áruhatatja minden külföldi qualificált vagy nem qualificált iparos mindennemű iparcikkéit — pedig nagy mértékben áruhatja, s a közönség nagy mértékben vásárolja — akkor miként lehessen benn a hazában csak bizonyos képzett személyekre szorítani az iparüzést és megvonni saját hazánk polgáraitól azon előnyöket, melyeket a külföldieknek megadunk?

Hasonlóképen nehéz arról is meggyőzni iparosainkat, hogy minden iparos saját készítményében naponként a közönség kezeibe szolgáltatja remekét, s ez sokkal biztosabb mérve az iparos képességeinek, mint a meglehet idegen kézzel készített, iparos remek, a mely mellett azért épen olyan rossz és hanyag iparos lehet bárki is, mint épen az iparszabadság mellett.

A qualificatio megszerzése mindenestre megnehezíti az iparüzését, következésképpen a közönséggel szemben megdrágítja az iparcikkéket, a mi végeredményében ismét csak oda vezet, hogy a közönség azon külföldi iparoshoz fordul, a ki történetesen az éveknek a tanulásra meghatározott bizonyos száma és a nálunk megkívánt felszabadítási oklevél nélkül is tisztelő és olcsóbb iparcikkéket tud nekünk küldeni. Ennek aztán az következménye, hogy a belföldi iparos osztály maga rakván békákat saját kezeire, minden tudományával együtt még jobban elnyomatik.

Az iparos nem magának, hanem a fogyasztóknak dolgozik, következésképpen nem önmagának vagy iparostársainak, mint ez a cézrendszer következtében történt, hanem a nagy közönségnek kell kiállítania képességeiről a bizonyítványt. Törvény útján csak azon esetben szabad és szükséges bizonyos meghatározott képesítéshez kötni a kenyérkeresetet, ha a nélkül, mint az orvosoknál, ügyvédekéknél, gyógyszerészeknél, törvényszéki bíróknál, annak hiányában az illető a közönségnek kárt tehet, még pedig oly módon, melyet a közönség nem ért, s követ-

kezéleg előre ki nem kerülhet. Iparcikkéknél ez az eset nem fogható fel.

Az iparszabadság minden művelt államban leginkább két szempontból tekintetik áldásosnak. Egyik, hogy a fogyasztó közönség minden cikket kellő mennyiségben, tetszése szerinti minőségben és a legolcsóbb árban kaphasson meg. A másik, hogy minden ember, ki elég ügyességet érez magában hozzá, bármiféle iparos foglalkozás által magának kenyeret kereshessen. Két nagy érdek, melyet csak a legnagyobb szükség esetén szabad az államnak megsérteni, a mi egy jelentőségű a korlátok közé szorítással.

Minden állampolgárnak, a ki valamely kenyérkeresetre erőt érez magában, a mennyiben ezen keresettel kárt nem tesz a polgároknak, teljes joga van megkövetelni az államtól, hogy különböző korlátok által ne fosztassék meg életmódjától. Viszont minden polgár, a ki életszükségleteit akarja kielégíteni szintén teljes joggal megkívánhatja, hogy az általa fogyasztandó cikkek az állam ne drágítsa meg, és ok nélkül ne görbítsen akadályokat az elé, hogy éppen olyan jó vagy rossz iparcikkéket fogyaszthasson, a milyen neki épen tetszik, vagy a hogy erszénye engedi.

Az iparszabadság ezen alapelveinek következtében fejlődik ki aztán a nagy ipari verseny, mely itt is, mint más téren csak áldásos gyümölcsöket szokott teremni.

A hol verseny nincs, meglazul, elrestül a tevékenység, s megszűnővén a rugó, mely arra ösztönöz, hogy minden ember a legkönnyebben boldoguló iparostulja felül, megszűnik vagy legalább meglassul a fejlődés, s ennek legelső sorban az iparos osztály valja kárát.

Csak a mióta a világverseny kifejldött az ipar terén, létesültek az ipari kiállítások is, és ezen kiállításoknál ékebben szóló tanúságot valóban nem lehet idézni arra nézve, hogy a nyugati államokban mily óriási eredményeket létesített a szabad ipar, s a helyett, hogy a mint a magyar iparosok állítják, az iparszabadság következtében elpusztult és elfajult volna az iparosság, ép ellenkezőleg az emberiség egész történelmében páratlanul álló haladást tett, s naponként a legbámulatraméltóbb olyan vívmányokkal lép a közönség elé, a minőkről semmi kornak és semmiféle céznek sohasem volt fogalma.

Ezt teszi a szabad verseny, az iparszabadság. J.

A KELET TÁRCZAJA.

ÉRINTKEZÉS

A

NEM EMBEREKKEL.

Satyrico — humoristicus írka-írka.

Írta:
GABÁNYI.

II. §.

Érintkezés a jó barátokkal.

(Folytatás.)

Ha ilyen eset adja elő magát — menj haza, üsd föl naplódát, vagy menj vissza emlékedben azon időkhöz, midőn ama emberrel megismerkedtél, hasonlitsd össze az akkorit a mostanival, s látni fogod, hogy ma oly polezon s azon körökben játszik első szerepet, melyekben ismeretségek kezdetekor te forogtál s valál tisztelettárgya. Ma nem vagy többé az — miért? magad sem tudod; de ő az! miért? most már tudhatod.

Te voltál a lépő, mely őt oda följuttatá? Bizalmasd volt a hid, mely őt oda vezeté, s mit maga után összerobolt, hogy még valamikor vissza ne mehessen rajta. Te vagy a ciztrom, melyet ő kifacsart aztán sarokba lökött.

Tekints vissza s meglátod, mint kacagja könnyeidet, mert te oly ostoba vagy, hogy még könnyezni tudsz a vesztésed felett. „Egy szétfolyt álom! egy fájdalmas eselődés!“ így sohajtasz fel, oh te együgyű! te sajnálatra méltó! nem álom volt, melynek elmúltával sirj, nem barátság volt, melynek leromboltatása felett bánkódnod illik, csak taktika volt, ép, ugynevezett élet bölcsesség az ő részéről. Tanulj saját károdon, ne hidd az embereket oly jóknak, mint minőknek látszanak, s végre sohajts fel velem együtt: Isten! védj meg jó barátaimmal szembe! elengedim majd elbánnak én magam!”

A szerelmes barátok.

A szerelmes ember olyan, mint a részeg ember, sohasem tudjuk hányadán vagyunk vele. Néha szelid, jámbor és ábrándozó az ásitásig, markos, ingerlékeny, dühös, mint egy tigris, s az ember nem tudja miről beszéljen vele, hogy meg ne sértse.

A szerelmes barátok a legártatlanabbak, de egyszersmind a legkiálthatatlanabbak is.

Ártalmasakká csak akkor válhatnak rád nézve, ha családod valamelyik tagját boldogítják szerelmükkel, a mennyiben aztán ily esetben a szerelmi per-patvarok és kalamitások, minők a hírbehozás, hűtlenség, stb. téged is sújtanak.

Ártalmasok lehetnek még rád nézve

Tisza Kálmán és a pártok.*)

(Eszméik a harmadik ülészek előtt.)

Tisza Kálmántól nem lehet az ész elvitatni, különben nem tarthatná magát ilyen soká. „Ezt mondta nekem a múlt héten egy nagy muftija az ellenzéknek, a ki csak egy fél évvel ezelőtt is abban fáradt, hogy lehetne Tisza Kálmántól az ész elvitatni.

Nem az ő hibája, hogy a miben fáradt; nem sikerült neki.

Hanem ezen az ellenzéki logikán haladva, furcsa következtetésekre juthatna az ember.

Például. Csak egy kis rozszakarat kell hozzá, hogy így okosodjunk:

Ha Tisza Kálmán azért tartja magát, mert esze van, akkor az ellenzék azért nem bírja magát érvényesíteni, mert nincs esze.

De hát én bennem nincsen rozszakarat. Elismerem én, hogy az ellenzéknek van esze. Sőt tovább megyek, és azt mondom, hogy egyenesen azért nem bírja magát érvényesíteni, mert nagyon sok az esze.

Csak fej nincs ehhez a sok észhez.

Az országgyűlés szünetel.

Az utolsó érdemleges ülés után a kormánylapok, hagyományos szokás szerint, elmondták a vezércikkeikben, mennyi nagy eredményt mutat föl a befejezett sessio; az ellenzéki újságok pedig, szintén hagyományos szokás szerint, azt bizonyították be, hogy ez ülészek is meddő és eredménytelenek vala.

Ős ezzel a képviselőik elmentek haza, a választóikhoz beszámolni.

Hanem vezércikkük és képviselői beszámolóik megelégedtek a véget ért ülészek egy nagyon fontos politikai mozzanatáról, az egyesült ellenzék szétválásáról, s az erre következő fuzionális kísérletekről.

A kormánypart tagjai gyöngédségből nem mutattak az egyesült ellenzék tehetetlenségére. Nem akarták a saját erejüket az ellenzék gyöngédségéhez hozzámérni. Méltánylandó eljárás: becsültre válik az illetőknek.

Hogy az egyesült ellenzék nem dicsékedett a második ülészek alatt szenvedett vereségével, az is nagyon érthető és természetes dolog.

De ezen vereségek, szétválások és megbiusult fuzionális kísérleteknek aztán az lón az eredménye, hogy míg az országgyűlési szüneteket minden párt a népszertisége megszilárdítására és helyzet erősítésére szokta fölhasználni, az egyesült ellenzék ebben az irányban semmiféle akciót nem fejtett, de nem is fejthetett ki.

Példátlan dolog is az nagyon az alkotmányos élet történetében, hogy léteznek egy párt, a mely várakozó állást foglal el saját maga irányában, s hogy léteznek egy párt, a mely előtt kínos bizonytalanságként lebeg a saját helyzete a parlamentben.

Az ember ilyesmit szinte lehetetlenségnek

*) Mutatvány a hasoncizimán most megjelent röpiratból.

akkor is, ha ugyan abba szerelmesek, ki a te szived választottja.

Ilyenkor azon kezdik, hogy a haszonlesők táborába állnak, barátságot színelnek veled szembe csak azért, hogy általad jussanak imádottjuk közelébe. Titkaidat kicsalják s közönyű színelnek, szerelmed iránt, csupán azért, hogy feleségessékednek hasznát vegyék, s téged neveltségessé, sőt utáltá tegyenek azelőtt, ki nemrég még szeretett.

Ezeket a következőkről lehet megismerni.

Irántad nagyon nyájásak, s mint ők mondják, őszinték, de szerelmed tárgya iránt nem éreznek rokonszenvet. Ritkán beszélnek felőle, s ha igen — úgy bizonyosan, ha kimélve is, de csak elhomályosítani igyekeznek őt előtled.

Mindig készen vannak erkölcsi predicationokkal, melyeket a barátság jogán intéznek hozzád, s ha nem ügyelsz, egyszerre csak azon veszed észre magadat, hogy szerelmed tárgya egészen hideg lett irántad, s azon férfi felé fordul, kit te barátodnak képzelteél. Tombolhatsz aztán! ketten kacagják fájdalmaikat.

Legunalmasabb, ha az ember tudtán kívül az elefántot játsza két szerelmes között. Ha barátságodat csak azért használja fel valaki, hogy általa szóban, írásban, közelebbi érintkezésbe tegye magát szerelmével. Ha fejedet csak azért beszélik tele szóvirágos mesékkel, ábrándokkal stb., hogy te azo-

tartana, ha a politikai absurdum létezésére rá nem mutathatna a magyar palament egyesült ellenzékében.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD.

Rudolf trónörökös berlini látogatásáról a „National Ztg.“ ezt írja:

Két év múlt el azóta, hogy a habsburgi monarchia trónörökös császári házunknál látogatást tett. Rudolf herceget már akkor is nagy tisztelettel fogadták s a császár kiválóan kitüntette. Azóta nagy politikai fordulatok mentek végbe; Németország és Ausztria még szorosabb barátsági viszonyba léptek egymással. A császár most azt a különös óhaját fejezte ki, hogy szövetségesé fiát az idei őszi gyakorlatok alkalmával vendége gyanánt üdvözölhesse. Az osztrák ház a legkészségesebben engedett ez óhajának, s hogy itt e látogatásnak mily nagy fontosságot tulajdonítanak, kitűnik az ünnepélyes fogadtatásból, melyben az osztrák trónörökös részesült. Ő felsége, a vendége magasrangjának megfelelő hivatalos fogadtatás mellett, a kora reggeli óra daczára is megtette azt, hogy maga sietett a vaspályához, hogy első üdvözölhesse vendégét.

Olaszország csatlakozásáról az osztrák-magyar-német szövetséghez, sokat írtak a napokban a külföldi lapok. Nevezetesen a párisi „Temps“ római levelezője mondá, hogy ez eszme napról-napra tért foglal az olasz politikai körökben, s hogy Bismarck herceg minden lehető elkövet az ügy érdekében.

Most meg a britesseli „Indepelge“ római levelezője is hozzá szól az ügyhöz s azt jegyzi meg, hogy ha az erre vonatkozó hírek kissé koraiak is, de semmi esetre sem nélkülöznek minden alapot. Mert kétségtelen ugyanis, hogy Rómában újabb időben észrevehetővé lett egy bizonyos áramlat, melynek célja: Olaszországnak az említett szövetséghez való csatlakozása. A minő befolyással csak Bismarck herceg Rómában rendelkezik, bár pedig hatalmas befolyás az, az mind felhasználhatik az eszme megvalósítása érdekében.

A levelező azt mondja, hogy nem hiszi, miszerint az olasz diplomácia már határozott és kielégítő választ adott volna az ez ügyben tett ajánlatokra, de tudja, hogy nem is utasította vissza azokat. Cairol elhatározására döntő befolyással bírand azon fogadtatás, melyben Cialdini tbk. párisi olasz nagy követ Párisban részesülni fog.

A keleti kérdéshez.

A török-montenegroi ügyet a napokban egy új együttes jegyzék fogja diplomaciailag berekeszteni, mely a hatalmak utolsó szava lesz. A hatalmak aug. 3-án megjelölték a határvonalat, melyet a montenegroi kérdés megoldása végett a portának ajánlt. A porta aug.

kat elmond az imádottnak, s viszont a hölgyecske is csak azért oly nyájas, őszinte s bőbeszédű irántad, mert tudja, hogy te azt a titkos imádónak, barátodnak el fogod mondani.

Hallatlan ostobaságokat kell néha ily esetben az embernek eltűnni s végig hallgatni, melyek unalmasak és bosszantók, s ezt mutatnod nem szabad, különben nem vagy igaz barát. De ha aztán szerelmeseid célzt értek, örvendj, ha meghívnak a lakadalomra. Persze a mai világban többnyire nem lakadalommal végződnek a szerelmi viszonyok, hanem fűdőre menéssel, oda pedig téged nem vihetnek. A hol ma napság házasság van, ott a tárca működött s nem a szív; ott nem volt szerelem; a hol szerelem van, ott titkos kereszteslővel végződik a proceszus, s nem házassággal.

Ha szerelmes jó barátod van, először is fegyvered föl magadat szent türelemmel. Hallgass meg mindent s ellent ne mondj! Ha barátod vig, kacagj, te is; ha szomorú, sirjál vele, s jusson eszedbe mindj, hogy nem soká tart, merta szerelem nem szokott soká tartani!

A pályatársak.

Ezekkel hamar készen leszünk, mert köztudomású dolog, hogy a kenyéririgység képes minden rokonérzelmet, nevezetük barátságát — lerombolni.

Csizmadia a legnagyobb ellensége a csizmadianak; kereskedő ócsárolja a kereskedőt; orvos előtt minden

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekül külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicitätsche Bureau. Budapestben: Haasensteint et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapestben Servitator 5. sz.

Nyitlétéri czikkék

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

19-én felelt, hogy elismeri elvileg Dulcigno átengedésének szükségét, s minthogy a hatalmak ezt nem tartották kielégítőnek, szept. 2-án új jegyzéket intézett a hatalmakhoz, melyben biztos kilátásba helyezte Dulcigno átengedését, de Dinost, Grudat és a Zem-vonal mas pontjait ki akarta vonni. A hatalmak készülő jegyzéke a portának Dinosa és Grudára vonatkozó fenn tartását elfogadja, különben ragaszkodik az előbb megállapított határvonalakhoz, azzal a kijelentéssel, hogy a hatalmak ezzel az indítványok és ellenindítványok sorát befejezettnék tekintik s fogják kormánytól megvárják, hogy tottize fogjon s Dulcignot s a más átengedendő pontokat átadja.

1000 albán Krivaniba és Dobrovodába ment tegnapelőtt, hogy utjokat állják a Dulcigno felé előnyomuló montenegroi csapatoknak.

A harezot elkerülhetetlennek tartják még abban az esetben is, ha az egyesült hajóhad segítségével erőszakosan kiűrtetnék Dulcigno, mert a liga elhatározta, hogy a többi pontokat nem engedi át szép szerepével.

A montenegroi sereg, mely Antiváribá indult, 8000 emberből áll. Hir szerint csak Mirkoviesig fog előnyomulni, ott pedig állást foglal az albán határon és csak a hatalmak fölszólítására fog támadást intézni Dulcigno ellen.

A hatalmak már megküldötték az ultima tumot a portának, Seymour, az egyesült hajóhad parancsnoka állítolag ma fogja fölszólítani a dulcignói parancsnokot, hogy három nap alatt tritise ki Dulcignót. Három nap múlva megkezdődik tehát a küzdelem, melyet valószínűleg csak az albánok és montenegroiak fognak vívni egymással. Az egyesült hajóhad és Riza pasa magatartása ugyanis egyformán bizonytalan.

Az ipartörvény revisiója.

— Szept. 16. —

Br. Kemény G. miniszter az üllést d. e. 10 órakor nyitja meg.

Napirenden az 5 és 6-ik kérdés:

5. „Czél szerinti-e az I-6 foku iparhatóságok eddigi szervezete? Ha nem, mily szervezet látszik czél szerinti? Ha nem volna-e czél szerinti, közvetlenül az iparral foglalkozókból a hatóság kibenjárása mellett bizonyos ügyekre nézve valamely közeget létesíteni?

6. A II-od foku iparhatóság jelen szervezete helyesnek bizonyult-e be? Ha nem, mily szervezet látszik czél szerinti? Ha nem volna-e czél szerinti bizonyos ügyeket II-od foku elintézés végett az ipar- és kereskedelmi kamarákra bízni? Ha igen, szükséges-e és minő változtatás a kamarák szervezetében?”

Csepreghy. Nem akar az országban sok iparhatóságot és csak inkább az iparközpontokban kívánja ezeket, ezekhez a hatóságokhoz kellene mindazon teendőket utasítani, a melyeket a társulási kényezser barátai az ipartársulatokra kívánnak ruházni. A második foku iparhatóságot egy a kamarák delegátusaival szaporított hatóság testületre akarja bízni, a harmad foku azonban mindenesetre a kereskedelmi miniszterumra.

más orvos számár; művész magánál nagyobb művészt nem ismer; kocsmáros minden más kocsmárost méregkeverőnek declarál stb.

A ki tehát pályatársak között vél jó barátokkal birni, az zárossa magát rögtön az örültek házába.

(Folyt. köv.)

Szabina hazugsága.

Regény.

Írta:

Cantacuzene-Altieri O. hercegnő.

Harmadik rész.

VI.

(Folytatás.)

Midőn a lelkész könyein s a fel szálló füstfelhőn át, mely csak lassan oszlott szét, meg bírt valamit különböztetni, elvonaszolta magát nagy nehezen ahoz a földön nyugvó tömeghez, mely már többé nem volt senki, s letérdelve a vérről áztatott hóra, tiszteletteljesen megcsókolta az ismeretlen lábait, miként az tildözött keresztények csókolták meg hajdan vértanuk halálával kimult testvéreik lábait.

Aztán saját kezeivel ásott a fagy által szilárdá vált földbe sirgödört ez ismeretlen számára, ki még csak nevét sem mondotta meg neki, egyedül csak azon kegyet kérve ki magának, hogy a nyakában viselt éremmel temetessék el.

G á m á n a másodikfoku iparhatósági hatáskört hasonlóképen nem véli a kamarákra ruházandónak.

Következik a 7. kérdőpont:

„A közigazgatási bizottságok, mint harmadfoku iparhatóságok fentartandók-e?”

Strasser. Egy kérdésre mindnyájan egyetértünk és ez az, hogy a III. foku iparhatóságot semmiesetre sem akarjuk a közigazgatási bizottság kezében hagyni, mintán e testületben sem a kellő szakértelem, sem a szükséges tárgyilagosság nincs meg, a mely iparkérdéseknek végleges eldöntésére szükséges.

Felolvastatik a 8. pont:

„Czészorlt volna-e a törvénybe oly intézkedést felvenni, mely több társulatnak szövetkezését, esetleg egy központi ipartanácsnak felállítását szabályozza?”

Csepreghy az ipartanács felállítására vonatkozólag megjegyzi, hogy nem kíván permanens ily testületet.

Strasser, Deil hasonlóképen fölöslegesnek véli az ipartanácsot.

Következik a 9. pont:

„Kielégítők-e a törvény 98. §-ában említett iparbizottságok tekintetében? Ha nem, mily törvényes intézkedések volnának ezen intézmény érdekében teendők?”

Radványi melegen ajánlja ezen üdvös intézményt.

Br. Kochmeister az iparbizottságokat nem tartja szükségesnek, felállításuk csak szaporítaná egygyel az instantiák számát. Inkább azt tartja, hogy az iparbizottságok hatáskörét kellene az ipartársulatokra ruházni.

Finály az iparbizottságokban üdvös intézményt lát.

Következik a 10. pont:

„Holyes-e az ipar-törvény 39. §-ának az az intézkedése, mely szerint tanonczot tartani minden önálló iparosnak szabad? avagy szükséges-e a tanoncztartási jognak megszorítása? Ha igen, minő feltételek állapíttassanak meg erre nézve?”

Strasser: A törvény nem rossz, de meg kellene követelni, hogy a tanoncztartásra jogosított iparos 24 éves legyen.

Ráth a következő indítványt nyújtja be: „A tanoncztartási jog iparhatóságilag megvonható egy dvre oly iparostól, a ki a törvény 42. és 43. §§-ban foglalt kötelezettségnek megfelelni nem képes, vagy vonakodik.”

Csepreghy, Dörffler Ráth indítványát czészorltának tartja.

Következik a 11. pont:

„Előszegés-e a törvény 41. §-ának azon intézkedése, mely a tanoncok felvételét szabályozza? nem volna-e szükséges, hogy a tanoncz felvételénél valamely közeg közbenjárjon?”

Deil javasolja, hogy csak az legyen tanonczul felvehető, ki legalább három elemi osztályt végzett. A tanoncok felvételénél interveniálhat az ipartársulat.

Strasser megkívánja valamely hatóság-nak a tanoncz felvételénél való közbejöttét. Az iparos szakoktatás a kereskedelmi miniszter alá rendelnék.

Br. Kochmeister megjegyzi, hogy a hatóság közbejötté a tanonczfelvételnél czészorlt. A szerződéseket be kell iktatni vagy deponálni. Sajnos, igen messzenem követelés volna a 4 elemi osztályt tenni függővé a felvételt.

Br. Kemény min. A legnagyobb érdeklődéssel hallgattam, a mik az iparos szakoktatást és kiképzést illetőleg felhoztattak.

Különös érdeklődéssel hallgattam amaz óhajítás kifejezését, hogy az iparos szakoktatás a földmívelési minisztérium tárczájába osztassék be. Ez már oly kérdés, a melynek eldöntése sok nehézséggel jár. Bizonyos határig könnyen lehet valamit tisztán szakkérdésnek mondani, de mi-helyt az ember mélyebben kutatja valamely szak terjedelmének kérdését, gyakran azt tapasztalja, hogy majdnem tulnyomó súlyu benne az elméleti ismertet, az e felelőti intézkedés joga pedig kétségkívül nem a földmívelési miniszter hatáskörébe tartozik par excellence, hanem inkább a közoktatásiügyi miniszterébe. A rajzolás is oly tárgy, melyet ugy a nép, mint az ipariskolában tudni kell. Vannak

Egy golyó egészen széttréte az érmét. A des Allais Jakab ereklyéje az utolsó fi-utóddal kelle, hogy sirba szálljon.

VII.

A des allais-i kertben a rózsák, melyeket Jakab annyira szeretett, ez évben is csak úgy nyiltak, mint más tavasszal, kevésbé gondozottabban néztek ki, de nem kevésbé buják, nem kevésbé illatosok voltak a hálátlanok! Mit törődik a hajhataflan természet a mi elkieseredett szenvedélyünkkel, hogy romhalmazzal s halottakkal borítsák el anyai keblét? Ó kedvő lel! benne mindezt rendre hóval és virággal elfedni.

Hanem Flora közel állt a halálhoz; Szabina emészte azon vad erély által, melylyel minden áron le akarta győzni fájdalomát, megkövültnek látszott erőltett szenvedettségében, mely csak látszólagos volt; de la Rulliere urat magán kívül ragadta düh, látva a sok pusztítást, mit az átvonuló hadseregek okoztak szántóföldjein s ültetvényeiben, s a jelen izgalmi közben kezdett elméje összeavarodni a multakra nézve.

Ydonie kisasszony nem fecsegett többé; nővére meghajolt az aggodalom s bizonytalanság terhe alatt, mit nehezebb volt viselni, mint a bizonyos roszt. A tavasz enyhe szellőli hasztalan lengettek e megtört lények számára, nem hoztak üdülést nekik.

A tudósítások Jakabtól előbb a körülményekhez mért lehető pontossággal

más fogások is, melyek már sokkal inkább tartoznak az ipariskolába, melyekre nézve azonban igen czélirányos, hogy a tudományával szorosabban foglalkozó iskolákban is taníttassanak.

Ezzel ujabbán is ki akartam fejezni rokon-szenvenmet azon fölfogás iránt, melylyel e t. értekezleten különösen a tudomány nagy értékének méltánylása tekintetében találkoztam. És részemről is kötelességemnek ismerem, az iskolai tanítás és iparos oktatás előmozdítására különös figyelmet és kiváló gondot fordítani. Hogy nálunk eljutottunk azon határig a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter hatáskörét illetőleg, a meddig kell, azt nem mondom; ez vita tárgya lehet, de a kérdés könnyen meg nem oldható.

Dr. Haller Károly

egyetemi tanár rectori szék-foglalója az egyetem megnyitása ünnepején.

(Folytatás.)

Hazánk erdélyi részében levő partikularis magánjog, névszerint az ausztriai polgári törvénykönyvnek egyelőre érvényben hagyott része már részletesebben intézkedik ugyan az értékre nézve, rendelkezései azonban épen nem ismerhetők el helyeseknek.

Már az érték fogalmának meghatározása is hibás, a mennyiben érték és ár azonosnak van elfogadva: „valamely dolognak meghatározott értéke, annak árának hivatik“ (304. §.) Ez azonban legfeljebb oly dolognál állhat melyekre nézve árszabás létezik; de még itt is lehetséges, hogy különös körülmények között a szabott értékű dolognak is nagyobb vagy kisebb az ára, például: egy két krajczáros zsem-lének vasuti indóháznál lehet 3 kr. az ára, míg a másodnapos két krajczáros zsem-lének párja csak 3 kr.

Árszabás alá nem tartozó dolgoknál a mindennapi tapasztalás szerint számtalan esetben különbség van a dolog értéke és ára között, mert ha valaki 10 frtot érő gyűrűjét 15 frton adja el, az ár több mint az érték, ha pedig oly vevő akad, ki ugyanazon dologért csak 6 frtot ad s az eladó kénytelen a dolgot eladni, ez esetben a 10 frt. értékű gyűrűnek ára csak 6 frt.

Az ausztriai polgári törvénykönyv ezután a 305. §-ban megkülönbözteti a rendes és rendkívüli árat, helyesebben értéket.

Rendes értéke valamely dolognak azon haszon szerint becsültetik meg, melyet az időre és helyre nézve közönségesen és általában hajt. Például: egy rakat tűzfának értéke télen nagyobb, mint nyáron, az erdőn csekélyebb mint a piacon, s minél közelebb hozatik a piachoz, azon arányban növekszik rendes értéke a nélkül, hogy mennyiségében vagy minő, ségében növekednék.

Ez a dolognak való s á g o s értéke, melylyel az bárkire nézve is bír.

A rendkívüli érték akkor áll elő: ha a különös viszonyok és annak, kinek az érték megtérítendő, a dolog eszelges sajátágai-ban alapult különös előszeretete vétetnek tekintetbe.

Az értéknek megkülönböztetése rendes és rendkívüli értékre kétségkívül helyes, de annál hibásabb ezen megkülönbözteté snek az ausztriai magánjogban követett alkalmazása, mintán e szerint a jogi viszo nyok megítélésénél nem a való s á g o s érték szolgál mérvadóul, hanem csakis a rendes és rendkívüli között felállított külső megkülönböztetés, amint ez az 1331 és 1332 §§-ból is következik, melyek értelmében a károsult rendszerint csak a

érkezve meg nagynénjeihez, egyszer csak teljesen megszűntek. Szabina nem is mert már többet kérdezősködni fölöle öreg barátánőtól, s vasárnap a templomban inkább elfordította fejét, csakhogy ne lássa halvány arcuk szomorú, önmegadó kifejezését. A szegény öregek igyekeztek mosolyogni néha, nem akarva bevallani, hogy mindent veszve hisznek. Ydonie kisasszony csupa negélyezésből világos színű ruhákat hordott, s élénk piros virágokat tűzött kalapjára, nehogy az a látszata legyen, mintha gyászolná gyermeköket. Minden remény nem volt még elveszve: lehetett fogoly, vagy megsebesült.

Végre jött idő, midőn e mély hallgatás nem lett többé magyarázatra. A közlekedés mindenfelé helyre volt állitva. Mindenki a vidékből, kiket a háboru megkimélt, visszatért tűzhelyéhez. Jakab nem jött.

A lapok néhányszor hirt hoztak la Rulliere-be Roger-ről. Borgemont a csapatokkal bevonult volt Párisba, ott sok dicsőöséget aratott; rettenthetlen bátorsága s hajdani katonai tanulmányai, magas rangot szerettek meg neki. Elt, de nem fog visszatérni la Rullierebe: Flora tudta ezt jól, s önmegadással vette; csak hogy naponta vesztett még azon kis erőből is, mi még fenntartotta, s elsoványkozott arczáról kezdett eltűnni még azon lázas pir is, mi még a betegség halvány-ságánál is íjesezőbb tün.

— En vagyok ennek oka vajlon?

rendes érték megtérítését követelheii, a rendkívüli értéket pedig csak akkor, ha a kár szárdékosan vagy legalább feltűnő gondatlanságból okoztatott. Ha pedig a kár valamely a büntető törvényben tiltott esekelmény által vagy pajkos-ságsól és kárörümből okoztatott, a különös előszerelet értéke térítendő meg. Pedig a tettes gonoszsága vagy pajkossága a különben esekély kárt nem teszi nagyobbá s mégis kétszeresen blühödik egyszer a büntető bíróság útján, másodszor a való s á g o s kárt meghaladó vagyoni hátránnyal.

Mi természetesebb pedig, mi felel meg inkább az igazság eszméjének, mint az, hogy ha valaki másnak kárt okozott, melynek megtérésére köteles, a károsultnak való s á g o s kárát térítse meg, tekintet nélkül arra, hogy ez a törvény által rendes vagy rendkívüli érték osztályába soroztatik, de grra is tekintet nélkül, hogy miféle indokból okoztatott a kár, szándékosan-e vagy csak ügyetlenségből, mert ez a károsultra és az eredményre nézve ugyhiszem mindegy.

Rendes érték és való s á g o s érték nem emésztik fel egymást különösen, mert a rendkívüli érték is lehet való s á g o s érték.

Rendkívüli értékkel ugyan is akkor bír valamely dolog, ha azon haszon vétetik tekintetbe, melylyel az a jogosítottra nézve ennek különös viszonyainál fogva, vagy a dolognak más dolgokkal különös összefüggésénél fogva bir, ez pedig legtöbb esetben a tulajdonosra nézve a dolognak való s á g o s értéke.

Lássunk néhány példát:

Némely dolognak csak a tulajdonosra nézve van és pedig való s á g o s értéke, míg azt más egyáltalában nem is használhatja, például, a Wertheim szekrény kulcsa a szekrény tulajdonosának sokat ér s új kulcs megszerzése aránytalan költséggel jár, míg másra nézve az csaknem semmi értékkel nem bír, mert abból talán egy patkószöveget sem lehetne készíteni; — valamely okirat csak az annak alapján jogosultra nézve képvisel értéket, másra nézve nem; a fogorvosnak műszerei csak szakemberre nézve bírnak bizonyos értékkel, míg azoknak anyag értéke, melylyel másra nézve is bírhatnak, igen csekély, a jó vizsla a vadászra nézve nagy értékű, másra nézve talán egy házörző öbnél is kevesebbet ér.

Más dolgok csak együttes viszonyban bírnak a tulajdonosra nézve bizonyos magasabb értékkel, ugy, hogy ezek valamelyikének hiánya a többiek értékén is csorább ejt, mely miatt az átvevő a szerződéstől is visszaléphet; például: valaki vásárol egyforma tarka lovakból álló négyes fogatot, darabját 300 frttal számítva 1200 frtért; ha az átadás előtt a lovak valamelyike elpusztul, a megmaradt 3 ló az átvevőnek már nem ér 900 frtot s talán a czélba vett használatára egyáltalában már nem is alkalmas. — Valamely több kötetből álló mű került kötetenként egy forintba; ha valamelyik kötet elvonása folytán a mű csonka lett, ez által a megmaradt kötetek is vesztektek értékükben.

(Vége köv.)

Egy kis világosság.

Az orvosi tudomány ezredékeken keresztül bizonyos titokzatoság színezetét viselte. A fönieziaiak, az egyiptomiak szintugy mint a görögök vagy a rómaiak tudományosságukat nem tarták a világ elé. A chemia maig is csak a szakképzettek által érthető jelekkel fejezi ki különfélésegét.

— kérdezte magában egy napon Szabina rémülten. Miattam hal meg e gyermek, s elég volna-e arra egyetlen szó, hogy megmentsem őt?

Pár nap mulva elment jelenteni a des Allais kisasszonyoknak közeli elutazását.

— Elmegyek — szolt — s vissza sem jövök addig, míg hirt nem hallok Jakab fölől. Kegyedék mindketten igen öregek már arra, hogy ily nagy utra vállalkozhatnának.

Atyjához szokott zord modorában így szolt:

— Holnap indulok Párisba: Gondozza jól Florát távollétem alatt; legalább lesz foglalkozása. Ügyeimbe ne avatkozzék, csak összeczavarna mindent. Visszatértemkor kipótóloom a távollétem okozta késedelmet.

Szabina Párisba megérkezve, azonnal a hadügyminisztérium hivatalba sietett Itt nem nagy fáradságába került, nem részletes, de pontos felvilágosításhoz jutni, Jakabot illetőleg. Egy falu védelmezése alkalmával — a falu nevét megmondták — vitetűl harczott. Ott kellett hogy elhulljon, bár testét nem ismerték fel mert azután sehol sem láttatott többé. Hogy felismeretlenül maradtott, nem csodálható, oly sok halott volt, hogy nagyon sietve, együttesen kellett eltakaritatni.

(Foly. köv.)

A mai orvosi tudomány minden kórtínetnek nevet akar adni, s azt tartják tudásnak ki e sokféle elnevezést könnyéülklí eltudja mondani. Azonban észre sem veszik, hogy két egyforma kórtínet ép oly kevésbé észlelhető, mint két tökéletesen egyforma falevél. Ebben fekszik a természet csodáltsága.

Mig az orvosi tudomány az elnevezésekkel küzd, míg a kórtíneteket, a betegségeket elnyomni törekszik, s ez által az emberi halandóság átlagos évei a 150-ről lecsnek 21-re föltűnik a fővárosban Badapesten egy orvos, ki az eddigi orvosi elméletekkel szakít, s bátran kimondja, hogy a betegségek az emberi testnek áldásos reakciói, melyet a természet maga idéz elő, hogy kilőjke a mérget, melyet a szervezet kénytelen volt felvenni, akár fertőzés, akár hibás gyógykezelés folytán.

De dr. Péczely nem csak ezt hirdeti, hanem azt is mondja, hogy a szemszínezetét eddig nem is vették figyelembe, pedig ezen színezetet az ott csoportosan mutatkozó idegszálak helyváltozatai képezik, melyek a szerint a mint az emberi szervek szenvedtek egy vagy más helyen, a szerint sötétebb vagy világosabb színváltozást mutatnak. — S hogy az idegszálaknak ezen alak és helyváltozataiból bizton fel lehet ismerni számtalan betegségeket, melyeken az egyén keresztül vitetett.

Ezen irányban 20 éven át tett tapasztalatait rendszerré alakítva „Utnutatás a szemekből kórisma tanulmányozásához“ című munkájában ki is adta. És oly népszerűen tartotta, hogy a könyvhez mellékel két színezett képségelyével a nemszak tudós is, könnyen eligazodhatik, s folytathatja a tudós orvos által megkezdett kutatásokat, melyekre az olvasó közönséget fel is hívja, mert lát szerinte több szem többet lát, s ezzel az orvosi tudományokba egy új és nevezetes világot gyújt, melynek világánál az emberek szenvedései enyhíthetni fognak, s utasítás adatik minden egyes családnak, hogy család tagjaik egészségének fenntarthatása czéljából mire figyeljenek.

Jeles hazánkfiának ezen műve a külföld szakembereit is felvillanyozta, s a nemzetközi orvosi kongresszus, mely a jövő évben Londonban tlélezend, meghívta dr. Péczelyt, hogy tartana felfedezései közűl előadást. Angol szaktudósok részéről ily előékenység feltűnő ritkaság, mert az angol csak magát tartja a világ első emberének.

Péczely a meghívásnak eleget is teend, s a természet és orvosi tudomány körében tett egyéb tapasztalatait is az alkalommal közölni fogja.

Ez lesz a második eset, melyben magyar embert meghívának, hogy tartson nekik előadást. Az első volt midőn Kossuth Lajost meghívták.

Hazai orvosaink igen jól tennék, hogy addig is, míg Péczely felfedezéseivel a külföldre menne, kérnék föl, hogy itt közöttünk is ismertetné kisse tapasztalatait, különösen a fővárosban nem ártana ily mozgalom, mert köztudomásu dolog, hogy Budapestnek vannak a legrosszabb orvosai és bábai, azért oly nagy ott a halandóság, mint a minő nagy Európa egyik nagy városában sem.

Sincerus.

A király utazása.

Lemberg, szept. 15. Daczára az esős időnek, fénys ünnepejlyé vált a király luesuja Lemberg városától. A pályaudvarban válogatott közönség várta a király megérkezését, ki elbucszván a polgármestertől és több előkelő tisztviselőtől, a néptömeg lelkes éljenkiáltásai közt utazott el Lembergől.

Kolomea, szept. 15. A király az előre megállapított programhoz képest ide érkezett. Az indóháznál üdvözlő küldöttség várta ő felségét s Trachtenberg polgármester átnyújtá a város kulcsait. A királyt 300 ruthen parasztból alakított lovas banderium kísérte, melyet egy lengyel földbirtokos vezényelt. A Tátra-egyelt által rendezett ethnografiai kiállítás megemlélése alkalmából ő felségét Przybyslawski bizottsági elnök üdvözölte lengyel nyelven, mire a király köszönetet mondott és kijelentette, hogy eljött személyesen meggyőződést szerezni a gácsországi háziipar haladásáról, mely ipar a kiállításon képviselve van.

Czernovicz, szept. 15. A fogadtatás a görög-keleti egyháznál eredeti volt a maga nemében. A székesegyház előtt állott az érsek és metropolita doktor Morariu Andrievis fehér öltözetben, küpenye arany brokátból lábaig ért, stolája czüsttel volt díszítve, fején arany, opálal, gyöngyökkel és rubinokkal ékesített korona. Jobbjában arany keresztet tartott, baljában tört báronnyal fűtött infulát. A metropolitától oldalt lelkészek czüstös malakihimakönyvet tartottak, mások ismét gyertyákat nagy gyertyatartókban. Hoszu sorokban állottak parasztok sarga viaszgyertyákkal és számos csoportban parasztlányok és asszonyok virágokkal díszített szentképekkel, mások ismét koszorukat, lámpákat és templomi zászlókat tartottak.

Az udvari vonat majdnem egy órai késedelmet szenvedett, mivel a közlekedési állomásokon hosszabb ideig várakozott. Négy órakor

mozsárlővések és hurra-kiáltások jelentik a király közeledését. Egyidejűleg az összes templomokban meghuzattak a harangok. — Ekkor megjelent egy banderium öt csoportban és karakterisztikus jelmezekben. — A liptvániai öv helyett schwalokat kötöttek és a lovak és kantáiraikon esengettük függtek, melyek a gyors lovaglás alatt nagy zajt csináltak. A huzulok barna kabát, gümölyű kalap és fekete-sárga kokárdákkal jelentek meg, a lovakon tarka kendők lobogtak. Voltak csikósok és kis tűzes lovagok, moldvai parasztok, német gyarmatosok hoszu kabátok és ezüst gombokkal. A menetben képviselve volt minden bukovinai nemzetiség. Hurrah kiáltások közt száguldtak az utcákon végig a kormányzói épületig, mely a város végén fekszik.

Közvetlen a menet után indult a nyílt kocsi-ban diszürség kíséretében lassu tempóban a király Mondl tábornokkal. A király kocsija csodálatosan szép virágos kertté változott át, teljesen virágokkal volt fedve. Az egész ut alatt alakok és balkonokból koszoruk és csokrok repültek a király kocsija elé.

Példás rend uralkodott. A király 4¹/₂ órakor érkezett a kormányzói épületbe, hol megszállt. Az ujongok nagy tömego fogadták. A császári palota előtt vadászok vonultak el zenével. Az utómenetet képezték az ifusági egyletek, hadastyáni egyletek, küldöttségek, banderiumok nehány száz lipovani.

BIRTOKVISZONYAINK RENDEZÉSE.

Utasítás.

az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zarándmegyék és a volt Kóvár-vidék területén a birtokrendezési, arányosítási és tagosítási ügyekben követendő eljárás-tárgyában. (2364 I. M. E. szám.)

IV. FEJEZET.

Az előmunkálatok.

37. §. (törv. 10. §.)

Az erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönítését, az arányosítást és tagosítást megengedő határozatnak jogerőre emelkedése, vagyaz iránt a bíróság előtt keletkezett egycaségnek létrejötté után a kir. törvényszék az előmunkálatok vezetése és teljesítése végett egyik bírói tagját küldi ki, s ez a birtokrendezési összes előmunkálatokban hivatalból és önállóan jár el.

38. §. (törv. 11. §.)

Az előmunkálatokat képezik:

- erdők, legelők és nádasok urbéri elkülönítéséről, valamint arányosításoknál:
- a) a rendezés tárgyat képező terület mérnöki felvétele és területi kiszámítása;
- b) a kicserélés alá vétetni kért erdő közötti földrésztelteknek és a helyettők felajánlott ingatlanoknak 34 §.) mérnöki felvétele és területi kiszámítása;
- c) az urbéri illetményeknek és az arányosítás kulcsának megállapítása végett a törvény értelmében szükséges adatoknak és bizonyítékoknak beszerzése;
- d) az esetleg szükséges osztályozás és becslés;
- e) a mérnöki munkákat hitelesítése.

2. Tagosításoknál:

- a) a tagosítandó terület határainak titzes megállapítása s az egész terület mérnöki felvétele és kiszámítása;
- b) az egyéni birtok állapot mérnöki felvétele és területi kiszámítása;
- c) az osztályozás és az esetleg szükséges becslés;
- d) a mérnöki munkálatok hitelesítése.

Ha a rendezés vagy tagosítás tárgyat képező birtokról korábbi használatú felvétel létezik, és ha azt a felek alapul egyetértőleg elfogadják, ez esetben az újabb felmérés mellőzhető.

Ha ugyanazon községben a tagosítással egyidejűleg urbéri elkülönítés vagy arányosítás is van folyamatban, az előmunkálatok együtt és kapcsolatosan teljesítendők.

39. §.

Oly esetekben, midőn az urbéri elkülönítés tárgyat képező erdők, legelők és nádasokból igényelhető részesedésről a volt földesurak lemondanak, valamint a csupán egy közés birtokozait érdeklő olyan arányosítások eseteiben midőn illetményének természetben elkülönítését egyik részes sem kívánja, a mérnöki felvétel mellőzhetőtik s ily esetekben az eljárás a részesedési aránynak megállapítására korlátozható.

40. §. (törv. 12. §.)

Az előmunkálatok folyama alatt felmerülő kérdésekben nyomozó bírói eljárás alkalmazandó, melynél alakszerű perbeszédeknek helye nincs.

A tárgyalás czéljának megjelölése mellett szabályszerűen megidőzött felek elmaradása a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

Az eljáró bíró minden felmerülő kérdésben köteles a felek között a békés megegyezés lét rehozatalát megkísérteni és annak eredményét jegyzőkönyvbe venni. A megegyezés létre nem jötte esetében, a vitás kérdés iránt a felek nyilatkozatai jegyzőkönyvbe vétetnek, s az eljáró bíró az ügy tisztába hozatalára szükséges adatokat és bizonyítékokat hivatalból szorzi be.

41. §. (törv. 13. §.)

Az urbéri elkülönítés, arányosítás és tagosítás alatti területekre nézve az eljárás folyamában felmerülő határárjai és meggyeigazítás vitás kérdések fölött, valamint az urbéri elkülönítés vagy arányosítás tárgyát képező területek birtokállapotának ideiglenes fentartása fölött a törvényszék által kiküldött eljáró bíró a sommas eljárás szabályai szerint külön tárgyalást tart és első fokban önállóan ítél.

Ezen kérdésekben az 1868. évi LIV. törvényeziknek az eljárásra, a bizonyításra és a perorvoslatokra vonatkozó szabályai alkalmazandók. A semmieségi panasz mindazonáltal csak a felebbezésben érvényesíthető és a fölött fokozatosan az ügy érdemében ítélő felsőbb bíróság határoz. Per utjának ez ügyekben helye nincs. Ezen külön tárgyalandó kérdések a rendezés vagy tagosítás menetére halasztó hatállyal nem bírnak.

42. §.

A 41. §-ban felsorolt ügyekben a felek írásbeli beadványai a kir. törvényszékhez benyújandók. Az eljáróbíró határozatait a kir. törvényszék íktató száma alatt, mint annak kiküldött egyes bírójá adja ki s jelentéseit a felsőbb bírósághoz is ily alakban terjeszti fel.

Ezen ügyek a rendezés vagy tagosítás ügyétől elválasztva külön jegyzőkönyvben tárgyalandók és elintézendők.

Fellebbezés esetében ez ügyek azonnal felterjesztendők, és a felsőbb bíróságok által soron kívül elintézendők.

Az urbéri elkülönítés vagy arányosítás tárgyát képező területek birtokállapotának ideiglenes fentartása iránt a kir. járásbírók előtt folyamatosan levő perek a 41. §-ban szabályozott módon leendő további elintézés végett az illetékes kir. törvényszékhez hivatalból átteendők.

Olyan perek, melyek határárjai és meggyeigazítás iránt az urbéri elkülönítés, arányosítás vagy tagosítás alatti területekre vonatkozólag a kir. járásbírók előtt tették folyamataba, a kir. törvényszék határozata és megkeresése nyomán ahhoz átteendők

(Folyt. köv.)

A reformátusok conventje.

A reform. egyházkerületek még 1877-ben egyhangulag elfogadták a tisztantuli egyházkerületeknek egy alkotmányozó egységes zsinat tartása tárgyában tett indítványát s fölhatalmazást adtak a conventnek arra, hogy a zsinat szervezetét, helyét és időpontját végérvénnyel megállapítsa s egyezményt a zsinat elé terjesztendő törvényjavaslatokat kidolgozza.

Azóta az ad hoc határozatképes convent 1877-én Budapesten, 1879-ben Debreczenben tartott üléseket s e hó 13-án ujjal Budapesten gyűlt össze nagyfontosságú földadatai megoldására s illetőleg az elmunkálatok befejezésére.

Tárgysorozatának nagy hazamaból három kiváló jelentőségű tárgya magaslik ki.

Egyik a közös egyházi alkotmányra vonatkozó törvényjavaslat megállapítása s ennek keretében az öt egyházkerület közötti szorosabb kapcsolat s illetőleg egyesítés módzatainak s föltételeinek körvonalozása. A föltételek körvonalozása főként azon sajátos történelmi fejlődés s elűtő közjogi helyzet által van indokolva, mely az erdélyi egyházkerületben, a fejedelmi korszaktól kezdve jött létre s számára oly kiváltságos állást az egyházi törvényhozás terén az autonómikus szabadság akkora mértékét biztosította, a minővel a többi egyházkerületek nem bírnak. E szerint az erdélyi egyházkerület az unio kapcsolatába csakis eddig élvezett törvényes jogainak s szabadságának föntartása mellett léphet be s épen e föltételek megállapítása képezi az alkotmánytervezetnek legnagyobb óvatosságot igénylő részét. A mostani convent első sorban e tervezet tárgyalásával foglalkozik, mint lapunk tegnapi távirata jelenté, az alkotmányozó zsinatot 1881. oct. végén fogja megtartani Debreczenben.

A másik nagyfontosságú s az egyházkerületekre nézve — mondhatni — életkérdés, a körzenevés és oktatás szervezésére vonatkozó törvényjavaslat kidolgozása s annak a zsinat utján kötelező törvényerőre emelése.

A harmadik életbevágó tárgy, melylyel e convent foglalkozni fog s melyre nézve a zsinat elé törvényjavaslat terjesztendő, az egyetemes egyházi közpénztár (domestika) kérdése. Elvitázhatatlan tény, hogy ennek megalapítása s föntartása nélkül a protestáns egyház felsőbb s alsóbb iskoláinak jelentékeny részét a kor követelményeinek színvonalára emelni s a kétségen kívül megállapítandó országos törvény mértékéhez alkalmazni képes nem leend. Elvárjuk a protestáns egyháztól, hogy ez életkérdés megoldásában is multjához méltóan fog bizonyulni s antonómikus szabadsága biztosítékait áldozatkészségének nemes alkotásaival szilárdítja meg. A jelzett nagy fontosságú kérdésekkel foglalkozó convent tanácskozásait a nagyérdemű de jelenleg gyöngéledő b. Vby Miklós helyett gr. Degenfeld Imre főgondnok vezeti s az egyházkerületek küldöttei csaknem teljes számmal vesznek bennök részt.

P. U.

Az erdélyi gazdasági egyesület kiállítása.

(Kiállítás Kolozsvárt, 1880. oct. 28-tól nov. 3-ig.) (Vége.)

IV. osztály: Kerti eszközök és gépek

1. Talajmivelési eszközök.
2. Gyümölcskerti „
3. Szőlőkerti „
4. Szoba-kereseti „
7. Vegyes használatu „

Jutalmak: 2 drb. egyelői ezüst érem, 5 drb. egyleti bronzérem.

A tárlat minden egyes osztályának bíráló bizottsága ezenkívül itt külön fel nem sorolt eleendő számú díszítő oklevéllel rendelkezik, melyek érdem és szűkség szerint fognak odaítélni.

Minden érem vagy pénzdíjhoz még külön oklevél is lesz mellékelve.

Egy kiállító ugyanazon (a jelen „Értesítés“-ben arab számjeggyel jelelt) alsztályban csak egy kintüntetést nyerhet.

Érem vagy pénzdíjat kizárólag ténylestől, termelő vagy készítő nyerhet, még pedig csak is abszolút becsesel bíró kiállítmány nyal.

Az összehasonlítás és bírálat megejthetése végett a gyümölcs minden egyes fajtájából legalább 4 darab vagy gerezd, valamint a veteemény és főzelekfélből is megfelelő példányszám küldendő.

Egy csoportozat bemutatására többen is egyesülhetnek ugyan, de ily esetben a netáni kintüntetést is csak együttesen nyerik.

Minden gyümölcs, szőlő és egyáltalában minden kiállítási tárgy névvel látandó el, mely alma és körténél magára az illető példányra lesz tintával feljegyzendő, más kiállítási tárgyra pedig szilárdan felgagatandó.

Azonkívül felkértnék a t. beküldők, hogy egy külön melléklendő jegyzékben részletezzék a termelésre vagy előállításra vonatkozó főbb adatokat, illetőleg rövid leírásban közöljék kiállításuknak gazdasági statisztikáját vagy kezelési módzatát és azt is, hogy a kiállított mutavánnyal egyenlő minőségű termékbl mennyi készlete van (vagy kívánatra mennyit állíthatna elő) és mi árt eladó.

A különben is eladási cikket képező kiállítási tárgyak ugyan eladhatók, de a tárlat bezárása előtt annak helyiségeiből semmi szín alatt el nem távolíthatók.

Ha a kiállító világosan meg nem jegyzi, hogy küldeményét visszavárja, akkor az a tárlat javára el fog árvereztetni.

Mindennemű vasuti és postai fuvardíj Kolozsvárig, valamint a kiállítvány netáni visszacsomagolásnak és visszaküldésének költsége a kiállítót terheli, azonban a vasutól vagy postától a tárlatba és innen oda vissza a küldemények díjmentesen fognak szállíttatni.

A kiállítás napirendje.

Október 28-án délelőtt 11 órakor a tárlat ünnepélyes megnyitása.

Október 29-én a bíráló bizottságok működése, malatt a kiállítás zárva marad.

Október 30 és 31-én valamint november 1-én a kiállítás a látogatásra nyitva áll.

November 2-án délelőtt 11 órakor a megítélt jutalmak kiosztása.

November 3-án a tárlat javára visszamaradt tárgyak árverése és a kiállítás bezárása.

Minden jegyebb, még netán kíváncs részletes felvilágosítással szives megkeresésre az erdélyi gazdasági egyelet titkári hivatala teljes készséggel szolgál.

Kolozsvárt, 1880. szeptember hó 14-én.

Az erdélyi gazdasági egyelet kertészeti szakosztályának rendező bizottsága:

A kiállításra szánt termékek és tárgyak a szűkséges hely biztosíthatása végett október hó 15-ére az erdélyi gazdasági egyelet titkári hivatalánál (Kolozsvárt, belmonostorutca 8-ik szám) szóval vagy írásban bejelentendők és legkésőbb október hó 24-ére ugyanazon czim alatt bektíndendők.

Ezen meghatározott időn túl bejelentett vagy beérkezett küldemények a versenyből kizáratnak.

Veres Ferencz, s. k.

bizottsági elnök.

Gamauf Vilmos, s. k.

egyleti titkár.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A „Figyelő“ irodalom történeti közlöny szerk. Abafi Lajos XI köt 2. füzeté (ára 1 frt) Aigner Lajos kiadásában megjelent Budapesten. Tartalom: Erdélyi János dr. Deák Elektől. Dugonics irod. munkássága Endrődi Sándortól. Pereszlenyi nyelvtudománya Dr. Jancsó Benedektől. Petőfi „Örültjéről“, Porzsoló Kalmántól. Jakab Ferencz a földmives költő Berei Jánostól. Keglevich grófok mint költők Varázsjói Gusztávtól. Irod. tört. repertorium. id. Szinyei Józseftől. — A tartalmas folyóiratot ajánljuk az irodalomtörténettel és a szépirodalommal foglalkozóknak, a

jelen fűzet kiváló darabjait teszi az Endrődi, dr. Jancsó, és dr. Deák tanulmányai.

Amerikába! — a művészvilágban most ez a jelszó, valamennyi kiválóbb mvész, vagy művészoda toreszkzik, hogy egy-két év mulva tömött zsebekkel térjen vissza. Közlebb Salvinirol olvassnk, hogy szerződést kötött egy impressarióval három havi amerikai vendégszereplés re; Salvini minden felteértét háromezer frankot kap s köteles hetenként legalább háromszor fel lépni. Költségeit az impressario fedezi s így a nagy olasztragikus három holnap mulva 120,000 frankkal tér vissza a „kirándulásból.“

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. sept. 17

Helyi hírek.

— **Nyári színház.** Tegnap „Utazás Közép-Afrikában vagy a Fekete Vénus“ ismételtetett félig telt ház előtt. Az előadás csak ugy folyt le mint a megelőző, avval a különbséggel, hogy T. Farkas Irma asszony a kilenczedik kép rémes jelenete alatt jónak látta Gyenessel kedélyesen diszkálni, ájúlodozás, sáppadozás stb. ábrázolásnak tartváu.

— **Tűzijáték** lesz vasárnap a sétatéri tón részben a sétatér-egyesület javára; a tűzijátékot Szabó Ferencz tüzmaster fogja rendezni. Ajánljuk e kinalkozó alkalmat azoknak, kik az effélében gyönyörködni tudnak.

— **A kolozsvári „Hilária“** dalegyelet választmánya f. hó 10-én tartott ülésében elhatározta, hogy f. hó 26-án d. u. 3 órakor (próbatermében a Lyceum épületben) rendkívüli közgyűlést tart; tárgyal a választmány által készített új alapszabály bemutatását és e fölötti tanácskozást tűzven ki, melyre az egylet tiszteltbeli, pártoló és működő tagjait, valamint az egylet iránt érdeklődőket tisztelttel meghívja. Kolozsvárt, 1880. szept. 16-án. A választmány nevében Váradi Albert, egyleti id. titkár.

— **Városunkban** élénk mozgalom van; az érdekesnek és népesnek ígérkező löversenyekbe a vidéki birtokosság nagy számba gyűlt be, főleg az aristocracia. A mint halljuk, Br. Bánffy Ádám, az általa művészileg készített majolika művét, — mely közsméltre egyik kereskedőnk boltja kirakatában látható volt — díjjal fogja adni, a futtatás alkalmával. — A bécsi sajtó is kiváló érdeklődéssel viseltetik a kolozsvári versenyek iránt, és több tekintélyes lap kérte fel szerkesztőségünket, azon collegialis szívességre, hogy az eredményekről táviratilag értesítsük őket.

— **Necrolog.** Ajtai Lajos helybeli polgár, külmonostor-és szénutezai kertületi jegyző a maga, neje s gyermekei nevében szomorúan tudatja, hogy forron szeretett leánya A j t a i R ó z a f. évi szeptember hó 13-án egy napi kínos szenvedés után a ronesoló torokból áldozata lett. Nyujtszon az ég a megszegett szíveknek vigasztalást, s az elhunytunk nyugalmat.

— **Gyászhir.** Zágoni Szabó Zuzsánna, már özvegy Török Mártonné, fia Török István és felesége Beddi Anna, valamint gyermekeik István és Kálmán; leánya Török Julia Kilin Ferenczné és gyermekeik Julia és György; továbbá a testvérek Török István, felesége Diószegi Mária és gyermekeik; Török Ferencz, felesége Porkoláb Anna és gyermekeik, megkeseredett szívvel tudatják, hogy a jó férj, jó apa és szerető testvér Török Máton nines több! Meghalt életének 60-ik, házasságának 40-ik évében, 1880, szeptember 16-án d. e. 11 órakor. Nyugodjék csendesen! Hűlt tetemeit, kül-magyarutozai házából f. hó 18-án, d. u. 3 órakor szállítják örök nyugalomra, a közös sírkertbe.

— **Időjárás.** Kolozsvárt sept. 17-án reggel 7 óra 5. p. hőmérsék 12.6. R. légnymás 727. Déli 12 ó. hőmérsék 17.4 R. légnymás 727.

Hazai hírek.

— **Graef Ede** honvédtábornok a marosvásárhelyi hadgyakorlatok felett teljes elismerését kifejezve, szept. 16-án M.-Vásárhelyről az esti vonattal a fővárosba visszautazott.

— **Az erdővérszéi szőlőbal** összes képviselői — vulgo: Ugron Gábor és Orbán Balázs — városunkba érkezettek, írják nekünk Maros-Vásárhelyről, szept. 16-áról képviselő jelölteknek keresnek a szőlőbal számába; akadtak is vállalkozóra, a ki egyébként Mokány Bercezinék egy hajszálynit sem enged, csak az irás és olvasás nümös tudományát nem igen érti.

— **Somoskeő Géza** előtt tegnap hirdették ki a kir. tábla azon határozatát, melyet az elévülést megtagadó kir. törvényszéki határozat ellen védő részéről bejelentett felebbezés folytán hozott. Somoskeő teljes ünnepi díszben lépett a terembe, csupán egy fegyvertelen börtönös s a fogház-felügyelő kísérete. Kopaszra nyírt fejét arannyal himzett fekete bársony házi sapka fűtte, testén fekete szalon ruha volt. Arczán meglátszik a fojtó börtönlevegő hatása, mert nagyon sápadt; szája előtt most is fehér zsebkendőtt tartott, hogy arczát lehetőleg eltakarja a kíváncsiak elől. Somoskeő a terembe lépése után védőjével váltott halk hangon néhány szót s aztán az elnök előtt katonásan megállt. Elnök. Leérkezett a kir. tábla határozata s az ön előtt most ki fog hirdettetni. A fel-

olvasott határozat, mint említettük, helybenhagyja az első bíróság végzését, mely megtagadta az elévülés kimondását. A kir. tábla azt hozza fel indokul, hogy az elévüléshez megkivált 10 év ez ügyben törendbeli bírói intézkedés által megszakítottat. Elnök. Hallotta-e a kir. tábla határozatát? megnyugszik-e vagy felebbez? Somoskeő: Kérem felebbezek. Erre gyors léptekkel visszasietett a teremből czellájába.

Vegyes hírek.

— **A spanyol infansőt** tegnap keresztelték a madridi királyi kápolnában. A kápolna hajójának közepén volt a keresztelő-medence felállítva, mely már a szent Guzman Dominik keresztelésnél használtatott. A nemesség és az államnagyság, mind nagy gálában vettek részt az ünnepélyen. Egy órakor zene és ágyudörgés jeleztek a király érkezését, ki Erzsébet főhercegnőt vezette karján. Hét nemes vitte a keresztelő eszközöket, Izabella ex- királynő hozta az ifju hercegnőt; udvari hölgyek és a dajka aragoniai viseletben követték Izabellát, ki egy fehér, gyémántokkal kirakott ruhát viselt. Fején fejdist hordott. A keresztelést a toledoi érsek végezte.

— **Elsüllyedt hajó.** New-Yorkból jelentik e hó 11-ről: St. Johnból (Ujfoundland) érkezett távirat szerint „Anglia“, gőzös miután e hó 6-án „Irongate“ bárkával összeütközött, elsüllyedt. Az „Anglia“ személyzete és utasai — utóbbiak 11-en voltak — megmentettek. Az „Anglia“ e hó 2-án indult Bostonból London felé. A gőzösen 350 darab szarvasmarha volt. Az „Irongate“ Antwerpéből volt New-Yorkba menendő; daczára a jelentékeny sérüléseknek folytatta útját New-York felé. Az összeütközés este történt sűrű ködben körül-belül 60 mértföldnyire keletre a nagy homok-zátonyoktól.

— **Elveszett vasuti vonat.** A Kansas-Pacific-vasutársulat jó idő óta hasztalanul kutat egy elveszett vonatot és miután 2500 dollárt kiadott, a kutatásokat abban hagyta. Vagy 400 mértföldnyire Kansas Citytől nyugatnak a vágány egy Monotony nevű helységen megy át, mely nem rég borzasztó zivatarnak volt színhelye(orkán és viztölésér), miáltal több mint 600 lábnyi szint vitt el a víz. A szomszédos vidék, egy óriási prairie, nyolcz lábnyi víz alatt állott, és azt hiszik, hogy a okomotiv és a waggonok (szerencsére nem volt személyvonat) a víz által vitetett el és egy süppedékes helyen valamely földomladék által eltemetett. Ez a második oly eset, mert 1878-ban is eltűnt egy lokomotiv a kiowu-crecki futóhomokban.

— **Nero szakálla.** A berlini operánál furesa kis pörre van kilátás Nero szakálla miatt. Rubinstein Norájában ugyanis Neimannak kell a czimszeropet énekelnie, a kinek híres tömött szakálla van. Az a kérdés már most: hajlandó lesz-e Nieman azt az áldozatot hozni, hogy ez egy szerepeért leborotváltozzék? mert a történelmi hűség ezt követelné. Mint mondják, Nieman egy kompromisszumra hajlandó lépni: szakállát semmi esetre sem fogja feláldozni, hanem a Nero-estékre kész azt feketére festeni. A német lap, melyből ezeket átvesszük, megjegyzi, hogy nehéz lesz erről a Neróról feltenni azt, hogy mások fejé iránt kiméletlen; kegyetlen, mikor oly kiméletes a saját szakállá iránt.

— **Konstantinápolyi adoma.** Az angol követ, mr. Goschen Konstantinápolyban a maga angol nyereségével azt mondá egyszer a szultánnak: „A császárság alapjai meg vannak már rázkodtatva a legkisebb lökés előidézheti az összeomlást, nefeledkezésk meg erről, Sire!“ — Goschen elbeszélte párbeszédét a szultánnal Tissot francia követnek, kérvé őt, hogy ügyüket sürgetendő, hangsulyozza ugyanazon szavakat a szultán előtt. Tissot ur megtette, s a szultán sértődve felel, hogy még egyik nagykövet sem beszélt hozzá ilyen módon, s ő legkevésbé várta ezt a francia követtől. Tissot álmélkodva siet Goschenhez, s tudata vele a történeteket. Goschen elhívhatja dragománját, s elmondhatja vele mindazt, mi közte és a szultán között folyt. „Szórol-szóra lefordította ön azt, amit én a szultánnak mondtam?“ A dragomán bevallotta, hogy erre nem volt meg a kellő bátorsága, s így az idegen követek közül Tissot ur használt addig a szultán előtt legerősebb kifejezések

CSARNOK.

(Apróságok.)

Feljebb!

II-ik József császár egy izben Bécsen kívül kocszított, egyszerű polgári öltözetben, egy gyalog menő katonatisztet ért utól. A császár megállitva kocszált, a tisztet helylyel kinalta meg maga mellett. A katonatiszt beült, s a császár kérdezte tőle, hova megy? — Egy barátomhoz, reggelire. — S mi lesz a reggeli — kávé? — Feljebb! — Cotelette? sodar? — Még feljebb! — A király több kísérelt után, végre malacot emilitt s a tiszt mosolyogva intett, hogy eltáltala. Kis idő mulva a tiszt kéri a császártól: — Ön, nemde, katonai szolgálatban van? — Igen.

- Tán hadapród?
- Feljebb!
- Alhadnagy?
- Feljebb!
- Főhadnagy, vagy kapitány?
- Ennél is feljebb!

A tiszt egész a tábornagyig ment fel s végre kissé ingerülten kiáltott fel:

— Ön talán maga a mi kegyelmes császárunk?

— Eltáltala! — volt a mosolyogva adott feolelet. Rövid idő mulva a tiszt tekintélyes kegydíjat nyert a császártól.

Ariosto és atyja.

Ariostot atyja egy izben nagyon megdorgálta valamiért. A fiu nagy figyelemmel, s mely emlírtéssel hallgatta atyja szavait, a nélkül, hogy maga egyetlen szót kiejtene mentségére. Később fivére kérdezvén tőle, hogy miért nem mentette magát egyetlen szóval is, atyjával szemben. Ariosti így válaszolt:

— Egy színműven dolgozom jelenleg, s most egy olyan jelenetnél vagyok, melyben egy ősz ember dorgálja fiát. A mint atyám, engem megtámadva, felnyitotta száját, eszembe ötlött, hogy tanulmányozzam őt; s figyelemmel vizsgálván hosszasan, minden szavát, mozdulatját, hogy dorgáló emberemet természet után irhasam le. Azért mind csak az atyám szavai, hangjai, mozdulatai foglalták el figyelmemet, a nélkül, hogy azzal törődém, hogy valamit felhoznak mentség emre, ellenében.

BAROMVÁSÁR.

— Kolozsvárt, 1880. szept. 16.

Behozatal mintegy 250 drb. Eladott 194 drb. És pedig: ökrök 10 drb, párja 280—300 frt; fejős tehén 34 drb, párja 150—160 frt; meddő tehén 71 drb, párja 120—140 frt; 2 éves borju 26 drb, párja 100—110 frt; 1 éves borju 53 drb, párja 60—80 frt. A vásár — a mennyiben heti vásárról van szó — elég népes és élénk volt. Az árak — összehasonlítva a közelebbi vásárokkal — emelkedtek.

a budapesti áru- és értéktőzsdén

1880. szept. 14.

Magyar aranyjárdék	109.—
Magyar vasuti kölcsön	124.—
Magyar kel. vas. államköt. I. kibocsátás	82.—
Magyar kel. vas. államköt. II. kibocsátás	90.—
Magyar kel. vas. államköt. III. kibocsátás	86.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	95.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	94.—
Temes-bánáti földterhermentesítési kötvény	93.—
Temes-bánáti földterher. kötv. záradékkal	93.—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	94.—
Hováth-szavon földterhermentesítési kötv.	—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	94.—
Magyar nyermény-sorjegy-kölcsön	111.—
Tízszabályozási és szegedi sorjegy	109.—
Osztrák járádék papírban	72.60
Osztrák járádék ezüsten	73.70
Osztrák járádék aranyban	83.25
1860-iki osztrák államsorjegyek	131.25
Osztrák-magyar bankrészevény	827.—
Magyar hitelbank részvény	259.50
Osztrák hitelbank részvény	287.80
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	563.—
20 frankos arany	941.—
Német birodalmi márká	58.10
gondón (3 havi váltókért)	118.10

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BEKESY KÁROLY.

[NYILTTÉR.)*]

Nyilatkozat.

Alőírott, mint a nagy-sármási uradalom bérloje, összes terményeim ez évben jégvérés ellen a „Magyar-francia biztositó-ró szvénytársaság“-nál biztositottam, és a junius 13-iki jégeső által okozott káromért a fent nevezett társaság nekem **1530 frt 70 krt** pontosan és rövid idő alatt kifizetett, ezért az ezen társasággnál biztositást mindenkinék a legjobb lelkiismerettel ajánlom.

N.-Sármás, 1880. szept. hó 12-én.

Lázár Manó.

Amerikai fogorvos és fogművész
Perl József

American Dentist dr. of dental Surgery.

Amerikában kiképzett plombeur, s a budapesti fogorvosi egyelet tagja.

Rendel jelenleg: dr. Hintz-féle házban, fő-tér 27. sz. alatt.

Szt.-Mihálynaptól kezdve gr. Klebelsberg Vilmosné főtéri házában, hol előbb a „Victoria“ biztositó-társulat volt, a dr. Hintz György ur gyógyszerháza mellett.

Dr. Máthé Dénes

fogorvos, plombeur és mű-fogmester

Kolozsvárra bazaarkeze és jövő october hó közepéig itt marad Kolozsvárt.

Rendel: Sétatér-utca Veres F.-ház délelőtt 9—12, délután 2—3-ig.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

KERESTETIK
egy solid és ügyes
UTAZÓ
fixum és jutalék mellett. (Bizonyítvány másolatokkal.)
Ajánlatok „S. C. 1001.” alatt e hó 20-ig e lap kiadó-
hivatalához intézendők. (381) 1-1

UNSCHULD EDE
M. Valeria-utca.
BUDAPESTEN.
Ajánlja a legjobb, kidolgozott Lefauchaux és Lancaster va-
dász fegyvereit valódi drótsövekekkel, melyekkel 80-90 lépésre leg-
jobb belőhetni; továbbá revolvereit, mindennemű töltényeit szó-
val minden e szakban vágó vadász tárgyait a lehető legolcsóbb
árakban.
Fegyver javításokat mindennemű, vagy pedig átalakításo-
kat, Percussiv fegyverekről Lefauchauxre vagy Lancasterre; a
fegyverek szolidan, olcsón és gyorsan eszközölködnek.
Oeska fegyverek a lehető legeszkélyebb feltűzés mellett
ujakkal becsérélhetők.
Minden fegyverért kezeskedek és nem tetszés esetében egy
honap alatt átcserelem.
(379) Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek. 1-8

Legjobb minőségű
SZŐLLŐ-CZUKROT
a bor és must édesítése s javítása a legújantósból áron ajál
HACKENBERGER és FORRAY,
keményítő-, szőrp- és szőlőcukorgyára
Pozsonyban. (375) 2-6

Sz. 10828—1880.
Arlejtési hirdetés.
Az Apahida-kolozsi útvonalon építendő 2 fafelzetű kő átereszt
építése folyó hó 20-án d. e. 10 órakor a megye házában tartandó
szóbeli árlejtés útján ki fog adni.
Kikiáltási ár 816 frt 79 kr.
Árlejtési szándékozók 5 százalék bánatpénzt kötelesek előre
letenni, melyet vállalkozó a vállalati összeg 10 százalékára kiegé-
szíteni tartozik.
A terv, költségvetés és feltételek az aljegyzői irodában meg-
tekinthetők. (376) 2-2
Kolozsmegye alispánjától.
Kolozsvárt, 1880. szeptember 10-én.
Gyarmathy Mikós,

Sz. 3083—1880.
n. k.
Hirdetmény.
Közírási tétetik, miszerint Fogaras város javadalmához tar-
tozó pálinkamérési jog használatára jövő 1881. év január 1-től
kezdve három egymásután következő évekre u. m. 1881. 1882. 1883
év december utolsó napjára, folyó évi október 14-én déli előtt 10
órákor a nagy község tanácstermében tartandó írásbeli ajánlattal ösz-
szekötött nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe
fog adni. Kikiáltási ár 14,120 frt eddigi évi haszonbér, az árverési
feltételek a nagy község tanácstermében a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők. (373) 3-3
Fogaras, 1880. szeptember 10-én.
Fogaras város nagy község előjárósága.
OROSZ, KERESZTÉNYI,
n. k. főjegyző. főbíró.

Ezennel van szerencsém a nagyjóremű közönségnek
szíves tudomására hozni, hogy általános elismerésben ré-
szesült, és a jelen körigényeinek minden te-
kintetben megfelelő, közkedveltségű
Porcellán kemenczéim
első küldeménye az idei évadra megérkezett és raktárom-
ban, főtér br. Bánffy-ház, megtekinthető.
Az általános érdeklődés és kérdézősködés, mely a
mélyen tisztelt közönség részéről ezen kemenczéim iránt
már előre is jelentkezett, azt engedni következtetem, hogy
jelenlegi nagy választékukészletem, mely-
ben a legizlésteljesebb darabok képvise-
lve vannak, gyorsan lepad; miért is tisztelettel
kérem a venni szándékozó nagyjóremű közönséget, hogy a
vásárlandó darabok megválasztása iránt mielőbb intézkedni
méltoztassék, mert később talán nem lesznek azon helyzetben,
hogy hasonlóan szép kemenczék, hasonlóan előnyös árak
mellett gyorsan és pontosan szállíthassák.
A kemenczék fehér, barna és kék színben vannak
raktáron, de kívánatra, a bútorzatához mérten, bármely szint
készíttetek.
Mintalapokat bérmentve küld és vidéki megrendelé-
seket is pontosan eszközöl
DIETRICH SAMUEL,
(337) 10-10 főtér Báró Bánffy-ház

Nagy választék
Rendkívüli olesó!!!
Végleges kiárusítás
Hiduteza 9. szám.
Mintán a Jánki Mihály esőben volt divat-szővet üzle-
tet megvásároltam, ezen rövid ideig tartandó olesó be-
várslási alkalmat a n. é. vevők figyelmébe és pártfogásába
ajánlom.
Tisztelettel:
Joanovics Györgyné.
(363) 2-3
Csak rövid ideig tartandó

AZ EREDETI SINGER VARROCEPEK
LEGJOBBAK A VILÁGON
5 Forint rész letét mellett
Havi
Singer
AZ UTÁNZÁSOK ELLEN
ÓVAKODÁS AJÁNLATIK
HÉVI TELJES
JUTÁLLÁS
NEW-YORKI
SINGER TÁRSASÁG TÖL. JERTAT VIBRI
Eredeti
Singertük
40 kr.
tuczatja

Vezérügynökség Neidlinger G.
(281) Kolozsvárt, Bel-Közép u. 5. sz. 33-54

Haszonbéri hirdetmény.
A Fogaras városi ev. ref. egyházközség jogtulajdonát képező
napi-, heti és országos vásárvám vételi jog, mely kiterjed a város
bel- és külterületére, a keblí egyháztanács végzése következtében há-
rom egymásután folyó évre, vagyis 1881-dik évi januárius 1-től, 1883-
dik évi december utolsó napjára terjedő befolyamra határozatván
bérbeadni; az árverezés a ref. papi lakon f. é. szeptember hó
27-én d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő általános fel-
tételek mellett:
1. Az évi haszonbér felkiáltási ára 3000 frt. o. é.
2. A bérbe venni vágyók kötelesek bánatpénzzel a felkiáltási
árnak 10 százalékotlóját azaz 300 frtot letenni.
3. A szóbeli árverezés megkezdéséig írásbeli ajánlatok (offert)
is elfogadtnak; az így árverezni akarók is kötelesek ajánlataikba a
felkiáltási ár 10 százalékotlóját letenni, s azon nyilatkozatot, hogy az
árverezési feltételeket ismerik.
4. Az árverezési részletes feltételek, s a vásári vámtariffa bár-
mikor is megtekinthetők a ref. lelkészi hivatalnál.
A fogarasi ev. ref. keblí egyháztanácsnak 1880. szeptember 5-én
tartott üléséből. (377) 2-3
KÖNTZEI GYULA,
jogi gondnok.

Az ifjuság szépségét a legkésőbb aggkorig megóvni, minden hölgy főfeladata,
mely kiválóan feltételezi a bőr leggondosabb
ápolását. Ennek tisztá és gyöngyöztetése, tisztítás,
finomítás és frissítése, foltozottság, száraz és
minden bőrszenny eltávolítása, egyenlőtlenség
a ráncok és redők azonnali és tartós meg-
semmisítése, kiválóan eszközölhető az annyira
kifáradt, fáradt, meglepő
RAVISSANTE
du de Lejosse á Paris
hivatalosan megvizsgált egyet-
len ártalmatlan bőrápoló szer
Által. Paris, London, Bécs, Bu-
dapest elegáns hölgyvilágának
legértékesebb toiletté titka a fá-
tal kor frissességének az agokor-
ban való megtartatása; ez-
szeresen jónak bizonyult, és
mint első szépségőrző egy hölgy-
nek piperezniálról sem szabad
hiányoznia.
Egy nagy eredeti üveg ára 2 50
Egy kis eredeti üveg ára 1 50
(használati utasítással.)
Ravissante szappan
a legjobb és legfinomabb il-
latos mosdó szappan a bőr szé-
pítése és javítására. Használati után a bőr bár-
sony finom lesz, és igen kellemes szagot tart
meg. — Sokdíg tart és ki nem szárad, a ki
egyszer megkísérlette, az soha soha többé nem
használt más szappant.
Egy doboz (3 db) ára 1 frt 35 kr. egy db. 50 kr.
Ravissante arczpor.
A párisi és londoni hölgyvilág: va-
lamint a legtöbb művésznő legkedveltebb
arczpora. Mindazon t. hölgyek, kik egy-
szer használták, meggyőződtek, hogy a
POUDRE RAVISSANTE felül-multhatat-
lan, igen jól tapad, láthatatlan, és természetes üdöséget ad a bőrszínnek
tehát legjobban ajánlhatjuk.
Nagy doboz ára 1 frt. Kisebb 60 kr. fehér vagy rózsaszínű.
Felül multhatatlan és teljesen ártalmatlan a
RAVISSANTE FOGPOR
mely a fogakat hófehérre tisztítja, odvasodástól és büzdö-
déstől megóvjá.
Savmentes s melegítő, vízben oldó alkat-
részekkel bíró, a fogak tökéletes tisztítását
lehetővé teszi, s azok mellett természetes
színeket és fényüket megtartják, és s m ve-
győleg, sem erőmítveleg nem lesznek meg-
madva: a könnyenverző foghús természetes
erőjét megkapja a száj pedig kellemesen fül-
lesz frissítve. Egy doboz ára 50 kr.
A ki szép és egészséges fogakat onat, az
győződjék meg mihamarabb egyetlen kísérlet
által, hogy mily kitűnő, majdnem csodálata-
mélto hatású a
Ravissante-szájviz.
Minden savaktól mentes, s a fogak apo-
lására legalkalmasabb éltető és balzsamos nő-
vényanyagokból készíte. — Általa a foghús megerősödik, a fogak zománca
ápolva, a rothadás elkerülve lesz. 10 csepp elegecséj belőle egy korty-
vizzal, mely vegyülékkel a fogak bevégtét tisztítása után, a száj jól ki-
öblíttetik és soha sem kellend fogájában szenvedniük.
Nem létezik más készítmény, mely mindennapi használatnál oly ha-
sonlíthatlan jó eredményt biztosítana a fogak szépségére és fentartására
nézve, mint a Ravissante szájviz, mely a fogakat oly veszélyes fogkő
lerakodástól, és a szájnak a legkellemesebb frisséget és üdöséget kül-
esönözi.
Egy eredeti üveg ára 1 frt.
Valódi minőségben, nagyban és kicsinyben kaphatók a központi főraktárban
Schwarz Friderika, ilatgyógyszertárban
Budapest, verosház 9. szám, „Haris-bazar”.
Levélbeli megrendelések a pénz beküldése vagy utánvétel mellett postafordultalval teljesíttetnek.
Raktár Kolozsvárt: Valentini Adolf, gyógyszerész úrnál és a legtöbb vidéki illatszert- és gyógyszertárakban.
Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

A valódi Dr. Popp-féle
Anatherin-szájviz
(33) a legbiztosabb gyógyszer fogfájás ellen. 3-3
POPP J. G. urnak
es. kir. udv. fogorvos Bécsben, Stadt, Bognergasse 2.
Roppant fogfájás által hirtelen megkapatva, megkísérlém önnek jó hímevü
Anatherin-szájvizét, mire a fájdalom azonnal megszűnt.
Ennélfogva nagy hálára kötelezve érzem magam ön iránt, s Anatherin-száj-
vizét minden fogfájásban szenvedőnek a legjobban ajánlom.
Zára, 1879. január 1.
Dr. Martinov Ant. Miklós.
Raktárak léteznek:
Kapható: Kolozsvárt: Wolff J., dr. Hines Gy., Biró J., Valentini és Szé-
ky M. gyógyszerészeknél és Csapó S. kereskedésében. B-Hunyadon: Holzer
gyógysz. Beszterczen: Fleischel, Tergovits Ed., Scholtesz gyógyszer. Bethlenben: Bernádi,
gyógysz. Brassóban: Schuster gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Deesen: Róth Pál gyógyszer.
Déván: Lengyel. Gy-Szt.-Miklósán: Bogdán gyógyszer, Gy-Fehérvárt: Mihelyes gyógy-
szerész, Fröhlich gyógyszer, Lekeneczen: Scheint Fő. gyógyszer. Magyar-Láposon: Breuer
P. gyógyszer. M-Vásárhelyt: Jenei A. gyógyszer, Fogarasi D. és Bacher M. Medgyesen:
Felbert, Breckner C. gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oerth J. gyógyszer. Nagy-Szebenben: Müller
gyógysz. Stengel J., Thalmayer Fr., Reisenberger Fr., Szamosújvárt: Placintár és
fia gyógyszer. Szász-Régen: Schüsser F. gyógyszer. Szászvároson: Fuhrmann gyógyszer. Ro-
kert C. gyógyszer. Segesvárt: Fr. Teutsch J. A., Misselacher. S-Szt.-Györgyön: Csutak
testvérek, Lőtvös és Beteg. Tekében: Wagnei gyógyszer. Torján: Wolff, gyógyszer. Traja-
novics gyógyszer. Zilahon: Weiss gyógyszer.

Eladó Montangne roz,
értekezhetni iránta Kolozsvárt,
csillag-utcz 7. szám alatt az eme-
letben. (374) 3-3

Mária-celli gyomor-cseppek,
jeles hatáson gyógyez a gyomor minden
bántalmát ellen,
és felmulthatatlan az étvágy-
hiány, gyomor-gyengeség,
rosz és agy lehellet, s elek.
savanyu felbőgés, kólika,
gyomorhurut, gyomorfájás,
húgyképződés, túlság és
nyálkaképződés, sárgaság,
undor és hányás, főfájás
ha az a gyomorból ered, gyó-
morgócs, sekso ru lat, a
gyomornak inteteltisége
étel és ital által, glistis,
lép- és májbetegség, arany-
eres bántalmak ellen.
Egy üvege ára használati utasítással
együtt 35 kr.
Kapható: Dr. Hint György és Biró János gyógy-
szerészeknél, valamint az osztrák-magyar birodalom
minden nagyobb gyógyszerárán és kereskedésben.
Központi szétosztási raktár nagyban és kicsinyben
BRADI KÁROLY,
„Az érangyalhoz” címzett gyógyszerárán
Kremsierben, Morvaországban.
183

100 kilo ,hydr.' vízhatlan mész 3 frt 75,
100 „ valódi portlandi cement 6 frt 50.
Található készpénz fizetés mellett Kolozsvárt
BOKROS ÁDÁM
(258) vas- és fűszerkereskedésében. 15-*